

BARNENS #2

FRAMTID

EN TIDNING FRÅN
PLAN SVERIGE
NUMMER 2 : 2014

Rwanda – 20 år
efter folkmordet
Krisen i Sydsudan
förvärras

Nyhet!
Nu får du
en egen
faddersida

I våldets skugga

– otrygg uppväxt i Honduras
och El Salvador

FOTO: JANN LIPKA

Våld är aldrig lösningen

Vi samlas för kvällens föreställning i en liten by på södra Leyte i Filippinerna. Det ska dröja flera år innan ön drabbas av den stora tyfon som orsakade sådan katastrof i november förra året. Denna kväll är i stället förväntningarna höga på den teaterföreställning som Plans barn- och ungdomsgrupp har förberett. Tillsammans med alla föräldrar, lärare och lokala politiker bänkar vi oss i publiken.

Föreställningen börjar och scen efter scen spelas upp helt utan ord. I en tyst pantomim illustrerar de unga skådespelarna barn som utsätts för olika övergrepp. De skildrar föräldrar som är redlost berusade, barn som utsätts för sexuellt utnyttjande och barn som agas i skolan och av sina föräldrar. Efter föreställningen är det alldeles tyst.

Pantomimföreställningen arrangeras eftersom barnen och ungdomarna inte vågar och vet hur de ska kunna sätta ord på den rädsla de ständigt lever med. Till slut bryts tystnaden i publiken och resten av kvällen ägnas åt ett samtal som handlar om vilket ansvar vi vuxna har för barnen och barnets rättighet att få växa upp utan våld.

Att slå ett barn är en kränkning både av barnets grundläggande rättigheter och av den internationella lagstiftningen om mänskliga rättigheter. Men trots detta är det i mer än 80 procent av världens länder tillåtet att aga barn i hemmet. I skolan har barn lite bättre juridiskt skydd men i fyra av tio länder är det fortfarande tillåtet för lärare att använda sig av fysisk bestraffning. Därför finns det all anledning att påminna om varför det är så skadligt. Våld hämmar utvecklingen av hjärnan och leder bland annat till inlärnings- och relationssvårigheter. De som utsätts för våld som barn löper större

risk att själva bli offer eller förövare av våld i nära relationer. Dessutom finns tydliga kopplingar mellan barns brist på trygghet och länders utveckling.

Honduras är ett av världens mest våldsamma länder vilket skapar en otrygg uppväxtmiljö för många barn. Det är svårt att tro när man reser genom den på ytan idylliska landsbygden, men i Honduras begås faktiskt fler mord per capita än någon annanstans i världen, om man undantar de länder som befinner sig i krig. Även sexuella övergrepp mot barn är alltför vanliga, något som kan få livslånga konsekvenser för dem som blir utsatta.

Sedan förra året är det dock enligt honduransk lag förbjudet att slå barn, oavsett om de befinner sig i skolan, i hemmet, eller på andra institutioner. Honduras är därmed ett av de få länder i världen som förbjuder aga av barn. I det här numret av Barnens framtid kan du läsa om hur Plan jobbar för att göra barn och unga medvetna om sina rättigheter och vad de kan göra om de blir utsatta för våld.

I det här numret presenterar vi även en nyhet för alla faddrar, som nu får en egen sida på plansverige.org. Att få brev och foton är mycket uppskattat, både av våra faddrar och av fadderbarnen. Brev skapar en unik koppling mellan människor i Sverige och barn och deras familjer i andra delar av världen och ger båda en värdefull inblick i skillnader och likheter i livsvillkor och levnadssätt. Därför gör vi det både enklare och snabbare för dig att brevväxla med ditt fadderbarn – via internet. På sidan 19 kan du läsa mer om hur det går till.

Anna Hägg-Sjöquist
Generalsekreterare på Plan

Plan är en internationell barnrättsorganisation som arbetar för och tillsammans med barn. För Plan är barn i världen en kraft som kan påverka sin egen utveckling.

Plan:

- stödjer utvecklingsarbete på gräsrotsnivå tillsammans med barnen och utifrån deras rättigheter och behov
- hävdar barns rättigheter
- ökar förståelsen mellan olika kulturer och människor
- arbetar utifrån FN:s barnkonvention.

Plans arbete finansieras främst genom fadderskap. Som fadder stödjer du utvecklingen i barnets närmiljö. Dina pengar går alltså inte till något enskilt barn utan bidrar till att många får det bättre.

Plan är en religiöst och politiskt obunden organisation som ingår i ett internationellt nätverk av 70 länder. Det gör Plan till en av världens största biståndsorganisationer som arbetar med barn.

Vår verksamhet utvecklas ständigt. Aktuell information får du på vår hemsida: www.plansverige.org

Telefon: 08-58 77 55 00
Telefontid mån–tors:
09.00–12.00, 13.00–20.00
fre: 09.00–12.00, 13.00–15.00
Fax: 08-58 77 55 10

Fadderbidrag:
Pg: 90 07 01-4, Bg: 900-7014

Övriga bidrag:
Pg: 90 07 31-1, Bg: 900-7311

BARNENS FRAMTID ges ut av Plan Sverige Produktion & Försäljning AB, Textilgatan 43, Box 92150, 120 08 Stockholm, tel: 08-58 77 55 00, fax: 08-58 77 55 10, www.plansverige.org, info@plansverige.org

Ansvarig utgivare: Anna Hägg-Sjöquist, anna.hagg-sjoquist@plansverige.org
Projektledare: Annika Widholm

Produktion: Global Reporting
Projektledare: David Isaksson
Redaktör: Anette Emanuelsson
Layout: Lisa Jansson

Tryck: V-TAB, 2014

OMSLAGSBILDEN:
El Salvador, 2014.
Foto: Luis Tobar

INNEHÅLL #2

4» Prata om det!

Barn övar på att skydda sig mot övergrepp i Honduras.

10» I skuggan av våldet

Kriminalitet vardag i El Salvador.

12» Tystnaden i Rwanda

20 år efter folkmordet nämner ingen vad som hänt.

14» Våldet blir en ond cirkel

Så drabbas barn av våld.

16» Ett halvår efter tyfonen

Behovet av hjälp är fortfarande stort i Filippinerna.

17» Nöden stor i Sydsudan

En miljon människor på flykt undan striderna.

19» Din faddersida på nätet

Nu blir det lättare att hålla kontakt med ditt fadderbarn.

20» Med cykel till Västafrika

Carl-David Granbäck reste i 300 dagar till sitt fadderbarn.

21» Möt en av Plans volontärer

Lovisa Bergroth jobbar ideellt för Plan.

22» Ge bort en säker förlossning

Köp en mors dags-present som räddar liv.

23» Plans ungdomsråd

Döm inte dem du inte känner!

VÅLD MOT BARN

Prata om

– viktigt
på det

I Honduras är det extra viktigt att tänka på sin säkerhet. Men hjälp av tecknade bilder lär sig barnen om situationer då de ska vara vaksamma.

det!

att sätta ord på svåra

Vägen går mellan frodiga fält och små sömniga samhällen, och det är svårt att tro att vi faktiskt befinner oss i ett av världens mest våldsamma länder. Barnens framtid har besökt Santa Barbara i västra Honduras där en grupp barn under lekfulla former diskuterar en allvarlig fråga: Hur skyddar man sig mot övergrepp?

TEXT OCH FOTO: DAVID ISAKSSON

Vägen som förbinder Honduras med grannlandet Guatemala är smal och tungt trafikerad av lastbilar. Dilmer Maradiaga från Plan kör lugnt och defensivt, alltmedan vi ser den ena vansinnesomkörningen efter den andra.

Bakom oss lämnar vi San Pedro Sula, Honduras största stad med en dryg miljon invånare. San Pedro Sula är Honduras industriella centrum och här finns många maquiladoras, textil- eller monteringsfabriker som ofta ligger i skattefria zoner och som ägs av utländska företag.

Men det är en sak som San Pedro Sula är mer känt – eller ökänt – för än något annat och det är det faktum att det här är världens farligaste stad utanför krigszoner. San Pedro Sula brukar kallas för världens mordhuvudstad och under 2013 mördades enligt en FN-studie 85 personer per 100 000 invånare, andra källor anger ännu fler döda. Ingen annanstans i världen sker så många mord i förhållande till befolkningen som här.

Honduras är också ett av världens mest korrupta länder. Det är ett land där statens makt är svag och där en stor del av ekonomin kontrolleras av narkotikaligor, ofta i mer eller mindre öppet samarbete med polis, militär och politiker.

Under det senaste decenniet har Honduras blivit en allt viktigare genomfartsväg för den narkotika som kommer från Colombia och som ska till USA. Handeln är lönsam och många vill ha sin andel. Ovanpå detta finns en omfattande arbetslöshet som gör att ett stort antal ungdomar som går ur skolan aldrig får chansen till ett riktigt jobb.

Ur allt detta har det växt fram ungdomsgäng, maras, som kontrollerar territorier och för krig mot varandra. Från att ha varit små grupper har de mest kända maras förvandlats till arméer som kräver "krigsskatt" av alla företagare i det område de kontrollerar och som utan minsta tvekan mördar syskon, barn och föräldrar till personer som tillhör de konkurrerande ligorna.

Våldet och fattigdomen leder också till att samhällets struktur bryts sönder på andra sätt. Det sexuella våldet är omfattande och i många stadsdelar och samhällen är det vanligt att flickor i yngre tonåren blir gravida med äldre killar eller vuxna män.

Det finns ett ord som ständigt återkommer när vi pratar med människor i Honduras och det är "säkerhet". I alla sammanhang, under alla tider på dygnet, vad man än gör så måste man tänka på sin säkerhet. Det handlar om vägen till skolan, om att våga gå ut när det är mörkt, om vilka släktingar och bekanta man kan lita på.

Så är vi framme vid skolan. Den ligger i ett mindre, ganska typiskt samhälle. Det är dammigt och lite skräpigt och små affärer, åkrar och låga hus skymtar bland träden. Rasten har precis börjat och alla rusar fram och tillbaka. Volymen blir enorm när ljudet studsar mot de mestadels kala väggarna. Men så lugnar allt ned sig, och ljudnivån sjunker och övergår till ett sorl.

Under tre år har Plan utbildat närmare 2 000 barn i området i hur de skyddar sig mot våld och sexuella övergrepp. Nu närmar sig projektet sitt slut.

Barnen sätter bänkarna i en ring och ljudet av skrapande metall skär i öronen, men efter en stund har alla kommit till rätta. Roger Pineda från Plan går igenom deltagarlistan och hur den har förändrats sedan alla träffades sist. Några barn saknas. "Hon har åkt till USA" säger någon. "Han har slutat", säger någon annan. Sen sätter vi igång.

Barnen använder sig av symboler som de klippt ut i papper. En blomma symboliserar till exempel saker man tycker om. Och på en

utklippt hand har de skrivit namnen på personer som de kan lita på. Vilka är det? undrar Roger.

– Mamma, pappa, mina syskon, min farmor, svarar ett av barnen.

Den tredje symbolen är en sköld. Den ska barnen hålla fram om någon försöker komma åt deras mest privata kroppsdelar. Det är en lek, men det underliggande syftet är allvarligt: att lära sig att inte låta andra ta på din kropp. Och – om något sker – att våga säga till och inte tystna på grund av skammen.

Vad ska ni göra om någon rör er, undrar Roger och får genast svar:

– Skrika och säga högt och tydligt att de inte får. Och så anmäla det och berätta för andra vuxna. Våga säga nej, högt och tydligt.

Och vilka ska ni be om hjälp?

– Polisen, advokaterna, mamma! svarar barnen.

Att inte låta sig skrämmas till tystnad är viktigt.

Nu börjar diskussionen om vad man kan råka ut för: bli lurad, mutad, hotad eller lockad. Roger tar fram stora tecknade bilder. En av dem föreställer en flicka som står vid en busshållplats där en kille i solglasögon precis har stannat i sin bil: "Ska du inte åka med mig så slipper du vänta på bussen som kanske dröjer länge?"

– Det här är ett exempel på när någon försöker locka dig, kanske med pengar, kanske med en tjänst som att du ska slippa gå, men alltid i utbyte mot något. Kanske får du höra att "du får den där cykeln du vill ha om du följer med mig". Eller "du får godis om du sätter dig i mitt knä".

– Det första ni ska göra är att säga "Nej!", högt och tydligt. Sen skrika! Sen springa!

En annan bild föreställer en flicka som går ensam till en offentlig

Trots våld och kriminalitet i samhället finns det fortfarande tid för lek.

Våld drabbar både killar och tjejer.

Karina, 11 år, lär sig hur man ska skydda sig mot övergrepp.

Roger Pineda från Plan visar tecknade bilder på situationer då barnen ska vara vaksamma. De diskuterar tillsammans hur de ska agera för att skydda sig.

toalett. Vad kan hända? Hur bör hon göra? Barnen diskuterar.

– Man bör alltid gå tillsammans med mamma eller ett storasyskon till toaletten, säger 11-åriga Karina och får medhåll av andra.

Karinas 12-åriga kompis Nancy är också på plats i klassrummet.

– Vi har lärt oss mycket om vad som är sexuellt utnyttjande, säger Nancy som bor tillsammans med sin vuxna storasyster och hennes man.

Karina berättar att hennes pappa förbjuder henne att vara själv på gatan utanför huset. Det är för farligt, anser han.

– Det har hänt att barn förts bort. I ett hus inte långt härifrån dödades fyra personer. Det var ingen jag kände, men det är klart att man ändå tänker på sånt, säger Karina.

Nohomy Garcia är mamma till ett av de barn som är med på kursen.

– Visst pratar vi ibland hemma om vilka faror som finns, men det är bra att de också gör det i skolan, särskilt eftersom barnen får prata med varandra, menar Nohomy.

Allt handlar inte heller om sexuella övergrepp. En bild som Plan använder sig av visar en man med vapen och ett barn som gömmer sig. Det är en situation som alla är alltför medvetna om: människor med vapen finns det gott om. Karina berättar att hon ofta ser personer med vapen när hon är ute. Bara några kilometer från skolan bor en av de lokala ledarna för den narkotikaliga som kontrollerar vägen mot Guatemala. Alla vet att området kontrolleras av narkotikahandlarna, något som paradoxalt också gör att det är lugnt. Är man bara tyst och lojal händer ingenting.

Med stor sannolikhet rapporteras det vi gör den här dagen till de lokala ledarna för att de ska ha koll på den utländske besökaren i "deras" område. Men själva ser vi inget.

För Plan innebär allt detta en svår balansgång. Å ena sidan

HONDURAS

Drogsmuggling äventyrar Honduras framtid

Honduras är ett av Latinamerikas fattigaste länder. Ekonomin var tidigare beroende av exporten av kaffe och bananer, men i dag står utlandsägda sammansättningsfabriker, så kallade maquilas, för en stor del av exporten. Där produceras framför allt kläder som säljs till USA.

Över en miljon honduraner bor i USA, och en majoritet av dem är papperslösa. De pengar som honduraner utomlands skickar hem till sina familjer är mycket viktiga för landets ekonomi.

De senaste 30 åren har landet haft en civil regering men militären har ett visst inflytande och deltog bland annat i den statskupp som 2009 avsatte den dåvarande presidenten. Paradoxalt nog innebar kuppen att grupper som inte tillhör eliten ökade sitt politiska engagemang och nya partier bildades.

Våld är ett allvarligt problem, som bland annat beror på svaga institutioner och utbredd korruption kombinerat med en parallell drogekonomi som når ända in i maktens korridorer. Det uppskattas att hälften av det kokain som smugglas från Sydamerika till USA passerar Honduras.

Barns rätt till utbildning har försämrats avsevärt sedan statskuppen. Regeringen och lärarfacken är inte överens om utbetalningen av beslutade lönehöjningar, vilket har lett till återkommande lärarstrejker. 2010 förlorade eleverna 75 skoldagar på grund av strejker.

Plans arbete i Honduras

Plan arbetar bland annat för att skydda barn från våld och för att förbättra kvaliteten på skolundervisningen. Plan deltar i flera nätverk som arbetar för att få regeringen att prioritera barns utbildning. På senare år har 38 skolor och förskolor byggts och 75 klassrum har renoverats med stöd från Plan. Skolmaterial har delats ut till elever som lever i extrem fattigdom och de sämst utrustade skolorna har fått utrustning och undervisningsmaterial.

I landet finns 35 471 fadderbarn, varav 775 har en fadder i Sverige.

Jämförelsetabell	Honduras	Sverige
Yta:	112 090 km ²	450 295 km ²
Antal invånare:	8,1 miljoner	9,6 miljoner
Officiella språk:	spanska	svenska
Medellivslängd:	kvinnor 72,5 år och män 69 år	kvinnor 83,8 år och män 79 år
Spädbarnsdödlighet:	20,5 per 1 000 födda	3 per 1 000 födda
Läs- och skrivkunniga över 15 år:	80 procent	99 procent

Källor: Plans landrapport, Utrikespolitiska institutets landguide.

Reynaldo är en av de lokala barnombudsmännen och volontär för Plan.

arbetar organisationen för barnens rättigheter, å andra sidan gäller det att inte komma i konflikt med dem som styr området eftersom det kan leda till att personal hotas eller att Plan inte kan arbeta kvar.

– Det finns byar och samhällen där vi över huvud taget inte kommer in. I en av de kommuner där vi verkar lever borgmästaren ihop med en 16-årig flicka. Det säger sig självt att han inte är så intresserad av att vi pratar om sexuella övergrepp, konstaterar Dilmer på Plan.

I Honduras räknar man med att 85 procent av alla övergrepp begås av någon inom eller i familjens närhet, vilket gör det ännu svårare att prata om saken.

För att motverka och stoppa det som sker krävs ett brett arbete som inbegriper föräldrar och lokalsamhället, men också rättsväsendet och politiska ledare. Dilmer vill att föräldrarna ska reflektera och förstå vad som händer och att de verkligen pratar med sina barn. Lärarna bör i sin tur vara uppmärksamma på om några av deras elever börjar bete sig konstigt. Och för att något ska hända är man beroende av polis och domstolsväsende.

– Men det har hänt när anmälningar gjorts att polisen inte ens har reagerat. De ser det som sker som något helt normalt, konstaterar Dilmer.

– Att utbilda poliser är dessutom svårt, eftersom de ofta bara arbetar

en kort tid på orten innan de förflyttas någon annanstans, fortsätter han.

En viktig sak som dock nyligen har förbättrats tack vare att Plan och andra organisationer drivit på är att offren – barnen – inte längre behöver upprepa sina vittnesmål under varje steg i rättsprocessen. Det räcker att de berättar en gång, inför en videokamera. Vittnesmålet kan sedan användas under hela processen.

Myndigheterna har dessutom gett rättslig status åt de frivilliga "barnombudsmän" som kan ta emot anmälningar om övergrepp och sedan se till att informationen förs vidare till polis och åklagare.

– Vad som fortfarande saknas är rehabilitering och stöd till offren när de återvänder till sina vanliga liv. Det handlar om deras rättigheter, säger Dilmer.

I en annan bänkrad sitter Fernando och Kevin som båda är 9 år gamla.

– Risken för övergrepp gäller inte bara tjejer, utan det kan drabba killar också, säger Fernando. En gång, minns han, var det en kille på skolan som fördes bort. Han överlevde, men Fernando vet inte så mycket mer om vad som hände. Eller också vet han, men vill inte berätta det för mig.

– Mina föräldrar säger alltid att jag aldrig ska lita på okända personer, säger Kevin och berättar att det just nu pratas mycket om

”Jag känner mig inte rädd för att anmäla, om det skulle hända något. Det är viktigt att säga som det är.”

Andrea, 11 år, går inte ut när det är mörkt utan föredrar att hålla sig hemma.

några okända personer som åker runt i omgivningen och sägs försöka locka med sig barn.

– Jag känner mig inte rädd för att anmäla, om det skulle hända något. Det är viktigt att säga som det är, menar Andrea som är 11 år.

Hon bor på promenadavstånd från skolan, men när det blir mörkt går hon inte ut utan håller sig hemma.

– Vi tjejer är mer utsatta än killarna. Jag gillar att gå i skolan och på kvällarna brukar jag göra mina läxor, så jag har inga problem med att vara hemma, men många andra gillar inte det så mycket utan vill vara ute, fortsätter Andrea som själv vill bli lärare eller jobba med datorer när hon gått ut skolan.

En bit bort står en grupp kvinnor och förbereder lunch åt barnen. Trots att våldet är omfattande och situationen många gånger spänd, finns en generös glädje hos människorna i byn. När vi står här och pratar medan tortillas-bröden gräddas över den öppna elden glömmar vi nästan bort varför vi egentligen har samlats den här dagen.

En stor utmaning i Plans arbete är att engagera männen. I en annan by träffar vi Reynaldo som är en av de lokala barnombudsmännen. Det är till honom barn och andra kan anmäla om övergrepp har skett.

– Framför allt ser jag det som min roll att informera och göra människor medvetna om barns rättigheter. Därför brukar jag ofta

besöka skolan. Det handlar inte bara om sexuella övergrepp utan alla typer av saker som barn kan råka ut för, menar Reynaldo.

Han utstrålar trygghet och lugn, en människa som man omedelbart känner förtroende för. Under många år har han varit en av Plans lokala volontärer, engagerad i arbetet för att barnen ska få det bättre och därför var det självklart för honom att också bli barnombudsman.

Men hur upplever han då allt våld – är det inte hopplöst? Nej, det tycker trots allt inte Reynaldo som hittills inte behövt föra några anmälningar vidare till polis och domstol.

Det är lördag förmiddag och vi lämnar Reynaldo för att återvända mot flygplatsen. Strax före San Pedro Sula ser vi kroppen av en död människa liggande vid vägkanten. Någon, antagligen polisen, har satt ut koner i vägbansans mitt. Vid sidan om står en reporterbil parkerad. Personen ligger svept i något som verkar vara en säck, bara huvudet syns.

– Ytterligare ett offer för kriget om narkotikan, säger Roger som kör. En gång såg jag tre döda på vägen ned till San Pedro Sula, fortsätter han.

Det gäller att inte ge upp, att våga fortsätta tro och kämpa vidare. Eller som Reynaldo sa bara en liten stund tidigare:

– Det är sant att vi har stora problem, men det finns också mycket som är bra här i Honduras – och just det kan vi göra ännu bättre.

VÅLD MOT BARN

Unga i våldets El Salvador

För unga i El Salvador är våldet det största hotet för deras framtid. Våldet genomsyrar vardagen. – När vi går till skolan på morgonen vet vi inte om vi kommer hem igen, berättar Carolina, som såg sin kompis skjutas till döds av gängmedlemmar på en fest.

TEXT: SOFIA KLEMMING NORDENSKIÖLD • FOTO: LUIS TOBAR

Bryan och Carolina är unga och nyförälskade men har redan bevittnat gängvåld och mord.

Det lyser om Carolina, 15 år och Bryan, 17 år. De har varit ett par i nio månader och är uppenbart fortfarande nyförälskade. Carolina och Bryan träffades genom scouterna och är båda med i Plans ungdomsgrupp som kämpar för ungas sexuella rättigheter i El Salvador. Vi ses i deras möteslokal vägg i vägg med ett café på en livlig gata i La Colón, ett fattigt och våldsamt kvarter i huvudstaden San Salvador.

El Salvador är ett av världens mest våldsdrabbade länder och det beror till stor del på de kriminella gäng som härjar i landet och livnär sig på droghandel, vapensmuggling och kidnappningar. När jag frågar Carolina och Bryan hur de märker av våldet i sin vardag tittar de på varandra och ser plötsligt rädda och nedstämda ut.

– Hm, din fråga är svår för oss att svara på. Vi råkade nämligen ut för en hemsk sak i lördags när vi var på en fest. Ett av gängen kom dit och drog ut Carolinas kompis och mördade honom mitt framför våra ögon. Det här är svårt för oss att prata om.

Jag blir alldeles stum. När vi träffas är det tisdag så detta har hänt bara tre dagar tidigare. Om en ung människa mördas i Sverige skapas krisgrupper för familj och anhöriga. Psykologer rycker ut för att stötta, polis försöker hitta den skyldiga. Men detta är El Salvador. Ingen polisutredning har inletts för att utreda mordet på deras kompis och alla unga som var med på festen förväntas gå till skolan som vanligt dagen därpå.

– Tyvärr är mord på unga inget ovanligt. Gängen terroriserar alla här. Människor mördas, kidnappas, rånas och våldtas. Det här är något vi lever med varje dag, säger Bryan och Carolina.

Våldet påverkar konkret ungas möjligheter till utveckling på olika plan. Förutom våld i hemmet och på fritiden är vägen till skolan en stor riskfaktor. Unga killar kan råka ut för överfall och rån medan tjejer i första hand drabbas av sexuella trakasserier och kidnappningar. Carolina går i nian och drömmer om att senare studera IT på universitet. Bryan går första året på universitetet och läser till elingenjör.

– Det är farligt att ta sig till skolan. Och vi får inte lära oss i skolan hur vi ska göra om vi råkar ut för något, säger Carolina.

Därför betyder Plans ungdomsgrupper mycket. Här får de lära sig om sina rättigheter och träffar andra ungdomar som de kan dela sina erfarenheter med. Temat för just den här gruppen är ungas sexuella och reproduktiva rättigheter, något som anses väldigt kontroversiellt i det katolska El Salvador. Men frågan om våld och övergrepp är ständigt närvarande i alla diskussioner. Förutom gängvåldet är våld i familjen ett stort problem för barn och unga. Artonåriga Marcela har varit delaktig i olika Plan-projekt för barn sedan hon var tolv och berättar hur avgörande den kunskapen har varit i hennes liv:

– Jag och min lillasyster är uppvuxna med en styvpappa som alltid slagit vår mamma. Jag trodde det var så det skulle vara ända tills jag gick med i Plan och fick höra att det var olagligt, säger Marcela och fortsätter:

– Jag gick hem och sa till mamma att lämna vår styvfar. Det tog flera år men till sist tog hon steget! Nu bor vi ensamma med mamma och även om vi har mindre pengar så är det otroligt skönt att slippa våld hemma.

I en annan del av San Salvador träffas Plans ungdomsgrupp Evolution som använder teater och dans för att bearbeta och sprida kunskap om våld med särskild betoning på sexuella övergrepp. Ett tjugotal ungdomar trängs i en torftig kommunlokal med lysrör i taket. Några tränar

breakdance på golvet, rummet sjuder av energi. En av dem som dansar är tjuogoettåriga Joshi, klädd i jeans, rutig skjorta och gymnastikskor. Trots hennes glada yttre bär hon på en tung historia. Vi går ut på gårdsplanen och sätter oss avsides i skuggan. Kompisen Beatriz följer med.

– Den här gruppen har räddat mitt liv, säger Joshi. Det var genom Evolution jag för första gången kunde dela mina upplevelser med någon.

– Jag är från Nicaragua och kommer från en fattig familj med många problem. Jag blev sexuellt utnyttjad av min farbror från jag var 10 till 13 år. Det var min styvfar som räddade mig och tog vår familj hit till San Salvador, berättar Joshi.

Det var svårt att komma in i en ny kultur men ändå bättre än livet i Nicaragua. Joshi berättar att efter flera år har hon hittat rätt, skaffat sig en pojkvän och lyckats ta sin gymnasieexamen.

Beatriz lägger armen om Joshi och börjar prata:

– Jag håller med Joshi, Evolution har verkligen varit en livräddare för mig också. Synen på kvinnor är fruktansvärd här. Att slå och utnyttja kvinnor som sexobjekt är helt normalt. Min morfar slår mormor. Mamma blir slagen av min systers pappa och ingen säger något.

– Jag själv blev sexuellt utnyttjad av min storebror när jag var 14 år, men ingen i min familj trodde på mig. Alla höll på honom. Jag hatade honom. Hur kan man göra så mot sin syster? Han har aldrig sagt något, aldrig bett om förlåtelse. En gång försökte han döda mig, han slog mig i huvudet så jag svimmade och föll ner på golvet, säger Beatriz och försöker hålla tårarna tillbaka.

Joshi lägger en arm om henne. De berättar hur mycket det betyder för dem att tillhöra Plans nätverk och få stöd att bearbeta det de varit med om genom samtal, drama och dans. Bara att få prata med andra och höra att man inte är ensam hjälper stort.

– Jag har haft det svårt men erfarenheterna har gjort mig stark, säger Beatriz. Jag känner mig mycket bättre nu. Jag hatar inte min bror längre.

Trots allt ser de ljust på framtiden. Joshi har fått jobb genom Plans ungdomsnätverk och Beatriz studerar.

– Jag vill bli sjuksköterska eller psykolog och göra något för att förbättra livet för unga här, säger Beatriz. Jag vill kunna säga till mina barn och barnbarn: "Titta, jag gjorde skillnad!"

Det finns en "fighting spirit" hos Beatriz, Joshi och de andra ungdomarna jag träffar som imponerar. Att de vågar ifrågasätta och vill förändra det samhälle de lever i.

– Min familj säger att våldet ingår i vår kultur och att jag inte kan förändra den. Men för mig är det inte kultur att en man slår en kvinna, det är inget att bevara, säger Beatriz.

Joshi håller med. Hon tror att den unga generationen kommer kunna påverka El Salvador i en ny riktning och hon vill vara en av dem som är med och driver den förändringen.

– Jag vill vara rösten för dem som inte har en röst. Jag vill arbeta politiskt och påverka beslut och lagar som rör ungas och kvinnors rättigheter, säger hon.

Joshi berättar att Plans ungdomsgrupper samarbetar med andra ungdomsorganisationer för att etablera en fredskultur bland unga.

– Vi vill visa de styrande att vi är ungdomar som vill massor av saker – studera, arbeta, påverka. Vi har massor av kapacitet men vi behöver resurser och stöd från politiker.

Oläkta sår i Rwanda – 20 år efter folkmordet

För många är Rwanda för alltid förknippat med sin våldsamma historia. Under 100 dagar våren 1994 mördades närmare en miljon människor och två miljoner sattes på flykt. 20 år efter de blodiga månaderna präglas landet fortfarande av ett förflutet som ingen vill tala om.

TEXT: SANNA WOLFF • FOTO: ALICE RWEMA IRIBAGIZA

Ett grönskande landskap av låglänta berg täckta av bananträd, kassava och risfält. Den röda jordens varma mjuka färg i eftermiddagssolen. En strid ström av människor längs vägarna, någon drar en tungt lastad cykel med dagens skörd, en annan balanserar en gul vattendunk på huvudet och barn i skoluniform är på väg hem från dagens lektioner. En och annan ung kille i cykelbyxor stretar uppför de oändliga backarna på sportcykel.

Vi befinner oss i Rwanda, de tusen kullarnas land. För många är det lilla landet i östra Afrika, insprängt mellan Burundi, Uganda, Tanzania och giganten Kongo, för alltid förknippat med sin våldsamma historia. Enligt Unicef blev 99,9 procent av alla barn i Rwanda vittne till våld och närmare 80 procent förlorade en familjemedlem under folkmordet 1994.

– Det du upplever som barn glömmet du aldrig, säger Ezakiel Rukema, chef på Plan Rwandas lokalkontor i distriktet Gatsibo.

Här har Plan upprättat flera center för barn i förskoleåldern som drivs gemensamt av familjerna ute i byarna. Två liknande center byggs med stöd från svenska faddrar och företag i en annan del av landet. Det primära syftet är att ge stöd åt familjer med barn i förskoleåldern, genom föräldrautbildning och pedagogisk verksamhet för barnen. De oläkta sårna från folkmordet har dock gjort att tilliten människor emellan är låg. Misstro mot varandra, både inom familjen och samhället men också mot det internationella samfundet, har varit en av de största utmaningarna för Rwanda efter konflikten. Plans mål är att stärka gemenskapen på lokal nivå. Därför finns det också ett underliggande, minst lika viktigt syfte med centrums verksamhet: att skapa en mötesplats och bygga förtroende mellan grannar.

– Vi vill att centren ska bidra till återuppbyggnad och rehabilitering av Rwanda efter folkmordet, förklarar Ezakiel. Att det ska skapa enighet och bidra till försoning. Här leker och sjunger barnen tillsammans och lär sig att bygga fred. Och när barnen umgås måste föräldrarna prata med varandra och på så sätt överkomma sociala konflikter.

Varje kväll efter arbetsdagens slut välkomnas byns mammor till centret för att umgås och prata om gemensamma spörsmål. Föräldramötet kallas Akagorobak'Ababyeyi och är inte det allra lättaste ordet att uttala, men är ett exempel på hur fred byggs långsamt, från människa till människa.

Att prata verkar vara kärnan i försoningsprocessen, men kanske också det allra svåraste. Inte minst för Plans egen personal. Plan har funnits i Rwanda sedan 2007 och nästan all personal är inhemsk. Många av dem som driver Plans arbete med barn och unga drabbades själva av folkmordet. Men även här talar man ogärna med varandra om det som skedde för 20 år sedan.

– Vi måste stötta Plans personal och få dem att våga ta en diskussion om svåra frågor som rör folkmordet och försoningsprocessen. Och vi måste börja på rätt sätt, så att vi inte drar upp en massa jobbiga minnen, säger Rosie Grenklo på Plan Sverige som tillsammans med Plan Rwanda har tagit initiativ till en utbildning för personalen som ska öka förståelsen för frågor som rör konflikten och försoningsarbetet.

Enligt Rosie kommer det att bidra till mycket positivt, både för de individer som arbetar för Plan och för de projekt som organisationen driver.

Trots att lång tid har gått sedan 1994 är Rwandas barn och unga fortfarande en utsatt grupp och rekordmånga barn har vuxit upp utan föräldrar på grund av folkmordet.

I ett enkelt samlingsrum i en låg villa som tillhör en av Plans lokala samarbetspartner samlas en grupp lärare, föräldrar och lokala ledare. Det fläktar skönt från den öppna dörren ut mot den prunkande trädgården och stämningen är avspänd. Det märks att de känner varandra och trivs ihop.

– Vi ser att vår historia påverkar unga än i dag, säger Jean Pierre Sinibagiwe, som tillsammans med resten av gruppen har utbildats av Plans partner African Evangelic Enterprise för att skapa lokala initiativ för att stärka barns rättigheter genom till exempel dramaklubbar.

– Det finns saker som hänt i de vuxnas liv som de inte vill berätta om för sina barn, fortsätter han. Men barnen kommer ändå att försöka ta reda på vad det är och kanske skapa sig en felaktig bild. Därför är det viktigt att föräldrar pratar med sina barn om det som skett.

Läraren Museruka Hermenegilde håller med:

– Folkmordet lämnade oss med många föräldralösa barn vars rättigheter inte skyddades eftersom föräldrarna inte fanns längre. I dag fortsätter problemen eftersom de som var barn vid tiden för folkmordet själva har vuxit upp och blivit föräldrar. Såren i deras hjärtan gör att de har svårt att stötta sina barn fullt ut.

Artonåriga Felisiya har vuxit upp med sin pappa och sina tre syskon i Bugesera, ett av de områden som drabbades hårdast av folkmordet. Tillsammans med andra ungdomar arbetar hon för att barn och unga i hennes omgivning ska få del av alla de rättigheter som finns i Barnkonventionen. Med hjälp av Plan och med stöd från vuxna och lokala myndigheter har Felisiya och hennes kamrater sett till att barn som har utsatts för övergrepp fått hjälp, att föräldrar uppmuntrats och uppmanats att låta sina barn gå kvar i skolan och att barns behov rapporteras till lokala myndigheter.

– Det är inte lätt och ibland går det trögt men det är en pågående resa, säger Felisiya.

Hon är äldst i den grupp barnrättsambassadörer som träffats på Plans lokalkontor för att berätta om sitt arbete och den förändring som sker. Hon är eftertänksam och lågmäld men engagemanget lyser igenom.

– Det här är min passion och jag älskar det. Därför är det inte heller svårt. Ungdomar i Rwanda har potential att skapa enighet. I vårt lands historia användes unga för att förstöra. Nu tycker jag att unga ska användas för att skapa.

Litet land med våldsam historia

RWANDA har 10,5 miljoner invånare, varav närmare hälften lever i fattigdom. Landet är ett av de mest tätbefolkade i världen. Huvuddelen av befolkningen bor på landsbygden och är jordbrukare.

1994 kulminerade decennier av etniska motsättningar mellan hutuer och tutsier i ett folkmord som pågick under endast tre månader men som hann skörda mellan 800 000 och en miljon dödsoffer, en tiondel av landets invånare. Merparten av de mördade var tutsier men även hutuer som ansågs skydda tutsierna dödades av representanter för den hutunationalistiska statsmakten och milisgrupper.

Varje vår uppmärksammas minnet av folkmordet under parollen kwibuka – att minnas. Plan finns i landet sedan 2007 och arbetar främst med utbildning och hälsa.

Förnedringen när mamman slår

När jag var liten åkte vi till Italien och det forna Jugoslavien varje sommar i många, många år. Det var något jag såg fram emot hela året, känslan av att sätta sig i vår gamla röda Volvo 240 och styra rakt söderut mot värmen, badet och glassen. Strax innan Jönköping kom första ”när är vi framme?!”

Vi åkte genom Europa, hundratals mil, och jag älskade varje sekund. På den tiden var inte bilbälte riktigt lika viktigt som i dag, och jag kommer ihåg att jag och min syster lekte kurragömma i bilen. På Autobahn.

När vi inte gjorde det åt vi galna mängder godis från båten över till Tyskland samtidigt som vi svepte över alperna och pappa spelade E.L.O på högsta volym på en hederlig gammal kasset.

Det var vår familj mot världen, exceptionell lycka och kärlek. Det var så enkelt att förstå och ta in!

Väl nere i Italien fick jag en badkompis. Jag kommer inte ihåg vad han hette men han kom från Italien och vi lekte dagarna i ända, utan att jag förstod ett ord av vad han sa. I likhet med alla andra sjuåringar busade vi som galningar, fram till en dag då hans mamma såg när vi gjorde något vi inte fick: Vi stänkte vatten så att det kom på hela hans familj.

Jag kommer aldrig att glömma vad som hände sen. Mamman, denna härliga, kärleksfulla mamma, går fram och skäller ut honom på ett sällsynt hårt sätt och avslutar med att örfila honom. Flera gånger. Han springer gråtandes iväg och själv står jag chockad kvar, jag förstår kanske inte riktigt vad som har hänt.

Efter det såg jag inte min nyvunna vän något mer, jag tror att de åkte hem den kvällen. Men jag kommer aldrig att glömma hans min när hans mamma slog honom, förnedringen och besvikelsen när hans mamma – det käraste och tryggaste i många barns uppväxt – höjer handen och slår.

Inte då, och aldrig efteråt, har jag tyckt att det är okej att höja handen mot ett barn. Tyvärr tycker inte omvärlden likadant. Barnaga i hemmet är i dag förbjudet i 37 länder och ännu fler länder har förbud i skolan. Enligt en studie som genomförts på uppdrag av FN saknar cirka 80 procent av världens barn juridiskt skydd från våld i hemmet. Det gäller bland annat USA, som inte har skrivit på Barnkonventionen. I många länder är det vanligt att ha ett förbud i skolan men inte i hemmet.

I Sverige avskaffades rätten att aga sina barn 1966 och ett uttryckligt förbud kom 1979. Mina föräldrar hade med andra ord ”rätt” att aga mig under mina fyra första levnadsår. Tack gode gud att de aldrig gjorde det. Det är ingen enkel fråga, kulturella skillnader, levnadsförhållanden och historia spelar så klart in och många förespråkare säger att ”lite smisk fostrar dem bara!” Det är svårt att förstå och ta in.

FOTO: PRESSBILD

Tobias Blom
trollkarl

Dags att bryta cirkeln

En halv miljard barn utsätts varje år för våld och övergrepp. Genom att samarbeta med barn och unga kan vi få reda på de verkliga orsakerna och hur våldet kan stoppas, säger Marta Santos Pais, FN:s särskilda rapportör för våld mot barn.

TEXT: ANNIKA WIDHOLM • ILLUSTRATION: PALOMA PÉREZ LUCERO

Varje år drabbas minst en halv miljard barn av någon form av övergrepp – i hemmet, i skolan, på arbetsplatser och på gatorna. I många delar av världen uppfattas våldshandlingar fortfarande som en normal del i barnuppfostran och en naturlig del av livet. Våldet blir på så sätt en ond cirkel som förs vidare från generation till generation. Trots detta ingår barns skydd inte i de nuvarande Millenniemålen* och i många länder, särskilt låginkomstländer och i länder med väpnad konflikt, är nationella system för barns skydd ofta svaga och dåligt finansierade.

Våld mot barn kan se ut på många olika sätt.

– Kvinnlig könsstämpning, barnåktenskap och sexuella övergrepp är våldshandlingar precis som misshandel och riskfyllt barnarbete, förklarar Marta Santos Pais som är FN:s särskilda rapportör för våld mot barn och har mer än 30 års erfarenhet av att arbeta för barns rättigheter.

Enligt Marta Santos Pais är risken för att utsättas för våld olika för flickor och pojkar. För flickor handlar den största våldsriskerna om att drabbas av sexuella övergrepp medan pojkar i högre utsträckning utsätts för fysisk misshandel.

– Men även om riskerna ser lite olika ut för flickor och pojkar är det viktigt att vi jobbar med dem tillsammans i gemensamma projekt, så att de kan förstå och hjälpa varandra, understryker Marta Santos Pais.

Hennes arbete utgår från den FN-rapport om våld mot barn som

togs fram år 2004 och 2006, och som Plan var delaktig i som rådgivare.

– Plan och andra barnrättsorganisationer har varit mycket hjälpsamma och ett stort stöd när det gäller arbetet för att förstå hur man bäst skapar ett skyddssystem för barns säkerhet i ett land, vilka som ska involveras, vad som är de bästa lagarna och hur dessa lagar ska implementeras, säger hon.

I arbetet med att förebygga och förhindra att barn utsätts för våld är det alltid viktigt att identifiera våldssituationer och forma insatserna i samarbete med unga. På så sätt kan arbetet förankras i verkligheten och få riktiga och långsiktiga resultat.

– Genom att samarbeta med barn och ungdomar får vi en bättre förståelse av vad för slags våld som hotar och drabbar unga människor, vi får reda på de verkliga orsakerna och vad våldet leder till.

När man förbjuder våld är det också nödvändigt att erbjuda icke-våldsmetoder som ett alternativ, inte minst för de vuxna som själva har vuxit upp med bestraffningar. Marta Santos Pais förklarar att barn ofta ger egna kreativa förslag på positiva lösningar, som att motverka våld genom att blogga, skapa hemsidor och göra teckningar som andra barn kan relatera till.

– På så sätt kan människorna i samhället bli engagerade i diskussionen utan att känna sig utpekade eller anklagade.

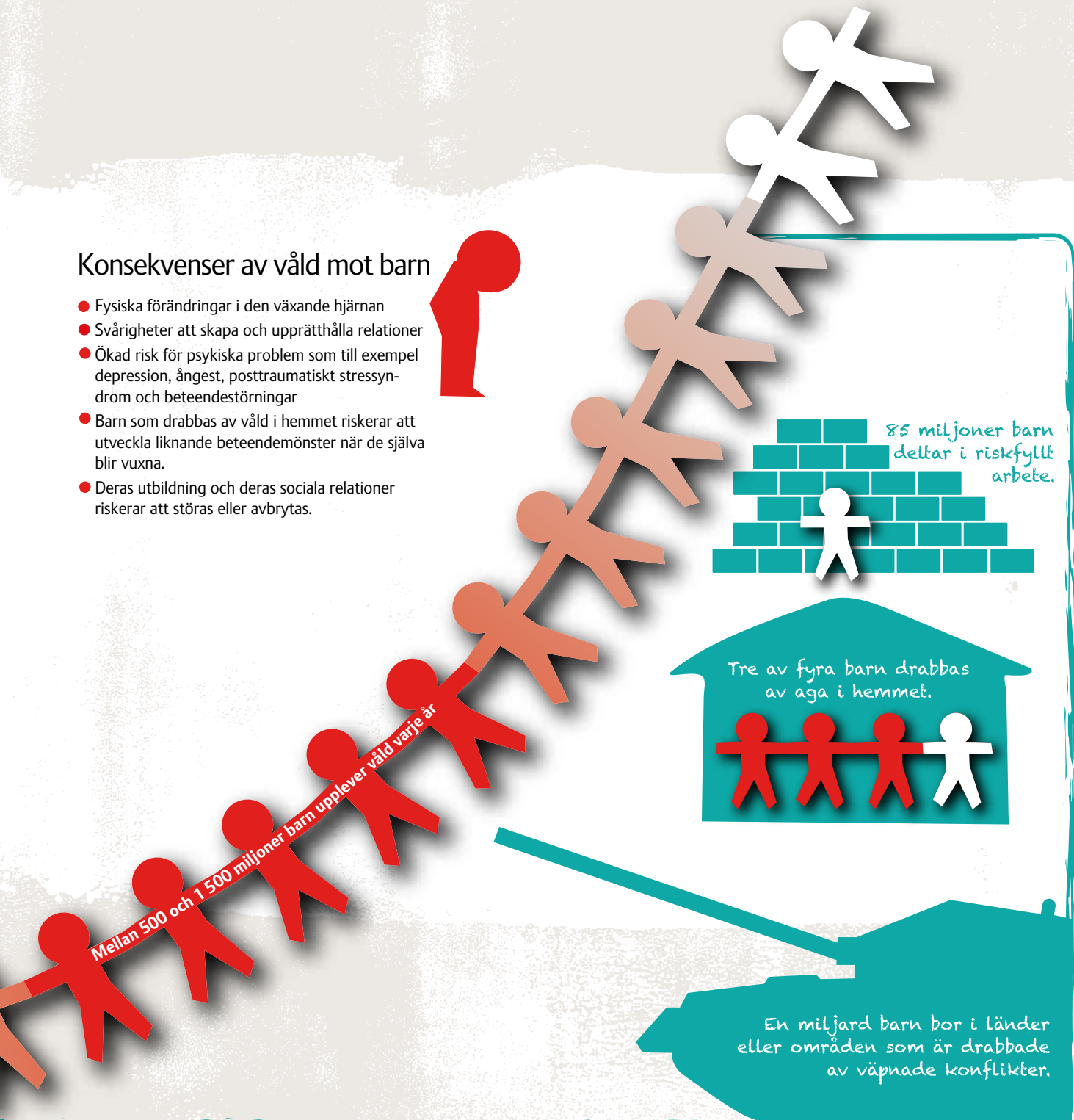
*Millenniemålen är åtta mätbara mål för att förbättra levnadssituationen för människor i fattiga länder. Målen antogs i FN vid millennieskiftet och gäller fram till 2015. Inget av de nuvarande målen omfattar skydd av barn mot våld och övergrepp.

Det finns 2,2 miljarder barn i världen

Konsekvenser av våld mot barn

- Fysiska förändringar i den växande hjärnan
- Svårigheter att skapa och upprätthålla relationer
- Ökad risk för psykiska problem som till exempel depression, ångest, posttraumatiskt stressyndrom och beteendestörningar
- Barn som drabbas av våld i hemmet riskerar att utveckla liknande beteendemönster när de själva blir vuxna.
- Deras utbildning och deras sociala relationer riskerar att störas eller avbrytas.

Cirka 20 procent av alla kvinnor och...

...5-10 procent av alla män utsattes för sexuella övergrepp som barn.

Plan får **16** miljoner från Postkodlotteriet

Plan får i år 16 miljoner kronor från Postkodlotteriet, två miljoner mer än förra året.

– Vi är väldigt glada för årets utdelning. Postkodlotteriets stöd är mycket viktigt för vår verksamhet och gör det möjligt för oss att hela tiden utveckla vårt arbete för barn, säger Anna Hägg-Sjöquist, general-sekreterare för Plan Sverige.

Postkodlotteriet bidrar till en rad program i Plans regi som till exempel arbetet för att stärka ungas sexuella och reproduktiva hälsa i Uganda, katastrofförebyggande arbete i El Salvador, insatser under den pågående humanitära krisen i Sydsudan och arbetet för att stoppa våldet i skolan i Colombia.

Postkodlotteriet delar i år ut 1,1 miljarder kronor till 49 olika organisationer.

TACK!

Plan Sverige vill tacka alla företag som stöttade vår julkampanj 2013. Ert stöd och engagemang betyder otroligt mycket för vår verksamhet. Vi vill även rikta ett särskilt varmt tack till följande företag:

Lammhults Möbel AB	Travellink AB
WA WallVision Sweden AB	LINK Mobility AB
Vizrt AB	Borås Energi och Miljö AB
Forma Publishing Group	Accenture AB
TEK i Karlstad	Transcendent Group AB
Universum Group AB	ReadSoft AB
Tvättjänst Stockholm AB	TQI Consult AB
tpc AB	Trygg Hansa AB
Com Hem AB	AB NIGAB
Bufab Sweden AB	Scandinavian Tank Storage AB
Boliden AB	Nordqvist & Ålander
Adecco AB	Semantix

Behoven är stora ett halvår efter tyfonen

Ett halvår har gått sedan tyfonen Haiyan drog in över Filippinerna. Totalt drabbades 14 miljoner människor, en tredjedel av dem barn, och miljontals människor tvingades fly från sina hem. Över 6 000 människor dog.

Sedan november pågår Plans arbete för att hjälpa de drabbade samhällena att återhämta sig. Det handlar om att förhindra undernäring hos barn och gravida, ge barn möjlighet att återvända till skolan, se till att de skyddas från våld och exploatering och att återställa tillgången till rent vatten och sanitet. En viktig del av Plans arbete är dessutom att se till att barn och unga får möjlighet att göra sina röster hörda och delta i återuppbyggnaden.

Plan har skapat barnvänliga platser dit barn kan komma för att leka, lära sig och få stöd av utbildade volontärer. Lärare har utbildats och barn har försetts med skolmaterial. Tusentals barn och gravida kvinnor har undersökts för undernäring, skolor och hälsokliniker har fått hjälp att bygga upp vatten och sanitet och tiotusentals hushåll har fått material för tillfälliga bostäder.

Även om mycket har hänt under de månader som har gått är hjälpbehoven stora. Fortfarande pågår insamlingsarbetet för att under en femårsperiod kunna stödja 140 000 drabbade familjer.

FOTO: PLAN

En av Plans barnvänliga platser för lek och stöd efter tyfonen Haiyan i Filippinerna.

Lidandet fortsätter i Sydsudan

I Sydsudan pågår en katastrof i det tysta. Över en miljon människor har flytt från sina hem och närmare hälften av dem är barn som är extra utsatta för sjukdomar och undernäring. Nu väntar regnperioden som riskerar att förvärra en redan akut situation.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON OCH PLAN • FOTO: PLAN

I ett stort tält i flyktinglägret i Mingkaman, Sydsudan, har Plan skapat en säker plats dit barn kan komma för att leka, lära sig och återfå en känsla av normalitet. I den katastrofsituation som landet befinner sig blir det vita kanvastältet en livlina för många barn. Särskilt de som har kommit bort från familj och släktingar kan här finna en trygg punkt mitt i kaoset.

Bland de över hundra barn som är på plats den här dagen finns systrarna Madiha, 9 år och Lina, 4 år.* Lina håller en blå kanin i ett hårt grepp. Madiha kramar sin lillasyster samtidigt som hon håller omgivningen under uppsikt. När Madiha berättar sin och sin systers historia skymtar rädslan i hennes blick.

Deras hemstad Bor hamnade i slutet av förra året i korselden mellan regeringssoldater och rebeller och den 28 december grep beväpnade män flickornas föräldrar. Senare samma dag sköts de inför Madihas ögon. Hennes första instinkt var att skydda den yngre systemen Lina och hon axlade rollen som förälder åt fyraåringen. De flydde tillsammans med den stora folkmassa som var på väg mot Vita Nilen. Där lyckades de få plats på en båt och nästa dag kom de fram till det lilla samhället Mingkaman på andra sidan floden.

Många av de barn som leker i tältet under ledning av utbildade volontärer, har liknande historier att berätta. De är några av de runt 90 000 flyktingar som har samlats i Mingkaman och som är helt beroende av humanitära organisationer för att överleva. Jan Gustafsson är programhandläggare på Plan Sverige och han har precis kommit tillbaka från en resa till Sydsudan för att på plats bedöma behovet av stöd.

– Människor befinner sig i en extrem utsatthet och man ser i ögonen på dem att de har gått igenom hemska saker. Barnen leker men de något äldre ser modfärdiga ut. Sydsudan är ett land som har haft krig länge, många har flytt utomlands och sen återvänt och nu händer det här.

Tillsammans med partnerorganisationer arrangerar Plan utdelning av

mat, drar in vatten från floden som renas på vägen till kranarna, förser människor med presenningar att ta skydd under, sätter upp tillfälliga skollokaler och skapar barnvänliga platser.

– Där får barn leka, läsa, sjunga och ägna sig åt andra aktiviteter tillsammans med ledare som är utbildade i att ge psykosocialt stöd. De här barnen måste i många fall bearbeta hemska och traumatiska upplevelser, säger Jan Gustafsson.

Men fortfarande är situationen akut och behoven enorma. Nu kommer regnperioden och flyktingarna i Mingkaman behöver flytta till högre belägna platser som inte riskerar att översvämmas.

– Lägret ligger lågt och nära floden. Man är rädd för vattenburna sjukdomar som till exempel kolera som kan slå ut en befolkning på bara några dagar. Därför jobbar vi också med sanitet och distribuerar rent vatten, tvålar och hinkar.

Regnperioden betyder också större utmaningar för hjälporganisationer att nå fram till flyktingarna eftersom vägarna av grus och sand riskerar att bli ofarbara.

– Därför finns det inget att vänta på, vi måste agera nu! Ju mer stöd och hjälp vi får in innan regnperioden desto fler människoliv kan vi rädda.

Så kan du stödja

SMS:a KATASTROF till 72910 så stödjer du med 50 kronor eller **KATASTROF100** för att stödja med 100 kronor.

Sätt in ett bidrag på Bankgiro 900-7311 Plusgiro 900731-1
Märk betalningen SYDSUDAN.

Köp ett matpaket till stöd för konfliktens offer på plansverige.org/shop
Bli Katastroffadder på plansverige.org/bli-fadder

*Flickornas namn har ändrats för att skydda deras identitet

Du kan bidra till ansvarsfull tillväxt

Bli en findr och stöd välgörenhet!

En hittelön räcker till exempel till:

350
vattenkit till tyfonens offer i Filippinerna

88
mätta skolklasser i 30 dagar

250
födelsebevis

117
nyfödda barn får den vård dom behöver

www.salesbycrowd.se / www.jobsbycrowd.se / www.investorbycrowd.se

Köp en lott och få ett presentkort som tack

Varje månad har våra lottköpare chans att få dela på många miljoner med sina grannar.

Samtidigt bidrar de till vårt överskott som vi skänker till Plan och alla de andra ideella organisationerna som vi stödjer.

Ett långt liv, resor, ny bostad, en bättre värld... alla har vi våra drömmar. En del av dem går att köpa för pengar, andra kräver ett socialt engagemang. Med en lott i PostkodLotteriet har du chans att uppfylla både dina egna och dina medmänniskors önsningar.

Ny vinstchans varje dag

De högsta veckovinsterna lottar vi ut till helgen – en miljon kr på fredagen och ytterligare en miljon på lördagen. Du har också chans att vinna upp till 100 000 kr per lott plus en bil varje fredag. Dessutom lottar vi ut många miljoner i GrannYran tre gånger per år och i många vinstrika extradragningar under året.

Världens näst största privata givare

Tillsammans med våra systerlotterier i Holland och Storbritannien har vi under de senaste 25 åren skänkt 45 miljarder kr till välgörande ändamål. Det gör oss till världens näst största privata givare.

Du får ett presentkort värt 300 kr

Beställ en lott på postkodlotteriet.se/vinstchans inom 7 dagar – eller köp ytterligare en – så får du ett presentkort värt 300 kr som tack. Presentkortet kan du använda i över 100 butiker, hotell och restauranger.

Köp en lott på postkodlotteriet.se/vinstchans

Nu får du din egen faddersida!

Nu blir det lättare att hålla kontakten med ditt fadderbarn. Plan lanserar Min sida där du enkelt kan skicka ett brev till ditt fadderbarn, ändra kontaktuppgifter, se betalningshistorik, hämta årsrapporter och mycket mera.

Om du skickar in ditt fadderbrev elektroniskt via din faddersida kommer vi att kunna skicka det vidare som e-post till våra programländer, vilket möjliggör en snabbare brevväxling.

Genom att använda Min sida kommer du även att hjälpa till att minska Plans administrativa kostnader, så att större del av bidragen kan gå till arbetet för barns rättigheter i våra programländer.

Så här gör du för att aktivera ditt användarkonto för Min sida:

@ Steg 1:

Registrera din e-postadress, om du inte redan har gjort det och redan får e-post från Plan. För att registrera e-postadressen kontaktar du **Givarservice**. Skicka faddernummer och e-postadress till **fadder@plansverige.org** eller ring 0771-32 33 37 (måndag–torsdag kl 9–20, fredag kl 9–16, lunchstängt alla dagar kl 12–13).

Steg 2: Gå till **plansverige.org** och klicka på menyvalet "Min Sida" högst uppe till höger på sidan.

Steg 3: Klicka på "Aktivera konto".

Steg 4: Fyll i din e-postadress (den e-postadress som finns registrerad hos Plan).

Steg 5:

Klicka på länken i mejlet som du får från oss och följ instruktionerna.

Klart!

300 dagar till Sierra Leone

Varje år besöker 200 svenska faddrar sina fadderbarn runt om i världen. En av dem är Carl-David Granbäck. Men hans resa blev ingen annan lik – han tog cykeln till Sierra Leone.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON

Det är inte första gången som Carl-David Granbäck cyklar långt. För fyra år sedan upptäckte han hela den sydamerikanska kontinenten på en cykelresa från Eldslandet i söder till Karibien i norr. Han hade inte varit hemma länge innan han kände att han ville ut på vägarna igen.

”Tanken på Afrika hade funnits där sedan länge. Jag hade aldrig tidigare varit i Afrika och gillar att se områden som inte är så turistiga, så det kändes som ett självklart val”, skriver Carl-David från ett internetcafé i Sierra Leone.

Det är mitten av april och nästan ett år har förflutit sedan den junidag då familj och vänner samlades i Göteborg för att vinka av honom. Tio månader senare har han passerat genom sexton länder och precis besökt sitt fadderbarn Momodu som bor i ett litet samhälle i västra Sierra Leone.

Dit anlände Plans personal med bil, och Carl-David på sin gula cykel. Väl framme överraskades han av byns invånare som hälsade honom välkommen med sång och dans. I skuggan av ett stort mangoträd blev han bjuden på frukt och 15-årige Momodu fick en fotboll och fotbollskläder som Carl-David hade med sig i packningen.

Momodus familj livnär sig som jordbrukare och odlar ris och kassava som de säljer på marknaden. Momodu själv har dock nyligen lämnat byn och flyttat till en lite större stad för att studera och han berättade om sina planer på att bli bankman. Besöket blev en upplevelse att minnas – både för Carl-David och för hans värdar som sällan fått så långväga besök.

Att resa med cykel som färdmedel är enligt Carl-David det bästa sättet att utforska världen.

”Ibland säger turister som färdas med buss och ser allting glida förbi utanför rutan, att det känns som att titta på en film. När jag kommer cyklandes blir jag plötsligt en del av den filmen. Det är långsamt nog att

Carl-David med fadderbarnet Momodu, 15 år, i västra Sierra Leone.

Följ Carl-Davids resa på: www.swedentoafrica.com

hinna absorbera alla intryck, men snabbt nog att faktiskt kunna tillryggalägga långa avstånd.”

Färdstättet gör det enkelt att prata med folk längs vägen och vilda djur, natur och frisk luft blir en del av vardagen. Bland de möten som Carl-David särskilt minns finns till exempel den marockanske herde vars får inte hade tillräckligt med mjölk att ge till sina lamm. Tillsammans matade de dem i stället ur Carl-Davids cykelflaska som han fyllt med pulvermjölk.

”Man träffar alla möjliga sorters människor på en sådan här resa”, sammanfattar Carl-David.

Sommaren 2015 beräknas han nå slutmålet Kapstaden, men avslutar sitt mejl med en liten brasklapp: ”Man vet aldrig vad som händer längs vägen!”

Fadderresor 2014/15

Mer information på: www.plansverige.org/res-med-plan. Nyfiken? Besök Plans gruppresor på Facebook. För frågor och anmälan kontakta Givarservice via e-post: fadder@plansverige.org eller telefon 08-58 77 55 00.

Colombia
November 2014

Brasilien
Februari 2015

Laos/Thailand
Mars 2015
Minoritetsfadder

Zimbabwe
April 2015

Indonesien
Maj 2015

Vi reserverar oss för förändringar i resplanen. Minimum 20 deltagare krävs för att en resa ska bli av.

Anmäl din e-postadress och få nyhetsbrev om ditt fadderskap

Varje månad skickar Plan ut ett nyhetsbrev till våra faddrar med information om vad som händer i våra programländer, aktuella kampanjer och event, faddernyheter och mycket mera. Skicka ditt faddernummer och e-postadress till fadder@plansverige.org och skriv "Nyhetsbrev" på ämnesraden, så får du Plans nyhetsbrev en gång i månaden.

Lovisa är en hjälpande hand

Det är inte bara faddrarna som är ovärderliga för Plans verksamhet. Även våra volontärer hjälper oss att göra ännu mer för barns rättigheter. Lovisa Bergroth är en av dem som arbetar ideellt på kontoret.

Flera gånger i månaden dyker studenten Lovisa Bergroth upp på Plans kontor på Textilgatan i Stockholm. Sedan några år tillbaka är hon Plan-volontär och hjälper till med det dagliga arbetet.

Lovisa har alltsedan gymnasiet varit intresserad av utvecklingsfrågor och mänskliga rättigheter och hon har de senaste åren studerat freds- och konfliktkunskap och interkulturella relationer. Genom att engagera sig volontärt för Plan får hon möjlighet att arbeta för barns rättigheter, och får samtidigt en inblick i en bransch som hon själv vill arbeta i efter studierna.

– Viktigast för mig är att jag får hjälpa till att arbeta för barn i utvecklingsländer, trots att jag fortfarande pluggar. Men det är också en bra förberedelse för framtiden eftersom jag får se inifrån hur en organisation fungerar.

Lovisas arbetsuppgifter varierar från gång till gång. Vissa dagar ägnar hon sig åt att läsa fadderbrev innan de skickas vidare till fadderbarnen, för att se att det inte står något olämpligt i dem. Andra dagar kuverterar hon utskick till faddrarna, ett jobb som kräver många händer. Ibland blir hon tillfrågad av Plans personal att hjälpa till med något som de själva inte har hunnit med.

– Bland det roligaste är när jag får se vad de arbetar med och de kanske behöver hjälp med att söka information om någon liten grej.

På vilket sätt bidrar du till Plans verksamhet?

– Som volontär gör jag många saker som är viktiga, antingen för fadderbarnen, för faddrarna eller för att verksamheten ska fungera smidigt. Det är en stor drivkraft för att jag ska fortsätta att engagera mig.

Under vissa perioder arbetar Lovisa ett eller två tretimmarspass i veckan. Men när det är mycket att göra i skolan kan det gå flera veckor mellan gångerna. Hur mycket hon arbetar väljer hon själv.

– Jag kan mejla dagen innan och boka in mig på ett pass. Det är flexibelt vilket gör det lätt att engagera sig.

Vill du bli volontär?

Läs mer på plansverige.org/volontar, mejla till volontar@plansverige.org eller ring 08-58 77 55 00.

Plans Johanna Spetz och Alexander Vasiliou.

Häng med på Nickelodeons sommarturné!

Sommaren närmar sig med stormsteg och för andra året i rad är Plan med på Nickelodeondagen, barnkanalens sommarturné. Kom och räck upp handen för flickors rättigheter på festivalområdet. Passa samtidigt på att träffa Svampbob, Dora och andra vänner från Nickelodeon. Hoppborg, ansiktsmålning, artister och folkfest utlovas!

3 juli	Öland
13 juli	Gotland
27 juli	Gävle
15 augusti	Göteborg
17 augusti	Tomelilla
31 augusti	Helsingborg
6 september	Stockholm

Utbildad personal räddade Rohits liv

Bimala Pariyar var nära att förlora sin son Rohit vid födseln. Tack vare att hon födde på en hälsoklinik och fick hjälp av utbildad personal kunde hans liv räddas.

När 19-åriga **Bimala Pariyar** skulle föda sitt första barn begav hon sig till det lokala hälsocentret i Makwanpurgadhi i Nepal.

– Jag var rädd för att något skulle kunna hända med barnet om jag födde hemma. Trots att det är fem kilometer att gå har hälsokliniken utbildad vårdpersonal som kan hjälpa mig, berättar Bimala.

Under förlossningen drabbades Rohit av syrebrist. Vårdpersonalen gned honom på ryggen, avlägsnade slem och blod från mun och näsborrar och tog slutligen till en andningsballong vilket fick honom att andas.

– För några år sedan hade ett liknande fall inte haft samma lyckliga slut, förklarar klinikchefen Bidur Prasad Lamichange.

– Tidigare saknade vi kapacitet för att hjälpa gravida kvinnor, nyblivna mödrar och nyfödda barn. De flesta kvinnor födde hemma eller reste iväg för att föda och risken för att det skulle uppstå komplikationer var stor.

Förlossningsavdelningen, som öppnade förra året med stöd från Plan, har tre salar och är utrustad med läkemedel och utrustning för att återuppliva spädbarn. I dag har kliniken kapacitet att stödja gravida kvinnor och genomföra säkra förlossningar.

Förra året hjälpte Plan till att utrusta 12 förlossningscenter på den nepalesiska landsbygden och utbildade dessutom vårdpersonal.

Ge bort en SÄKER FÖRLOSSNING

Köp din mors dags-gåva i Plans gåvoshop. Ditt bidrag går till Plans projekt för att utbilda personal och utrusta hälsokliniker i de delar av världen där mödra- och spädbarnsdödligheten är hög.

[plansverige.org/
shop](https://plansverige.org/shop)

Varje dag dör

800

kvinnor och flickor i samband med graviditet eller förlossning.

99%

av dödsfallen sker i utvecklingsländer.

Att uttala sig om hur en person är, baserat på vilken grupp han eller hon tillhör, betyder alltid att man klumpar ihop människor eftersom alla grupper består av individer som är olika. Är det rättvist om jag dömer någon som jag precis har träffat och inte alls känner?

TEXT: SANJIDUL HUDA/PLANS UNGDOMSRÅD (PUR)

Jag känner inte dig, men jag kan döma dig

Att ha fördomar betyder för mig att man dömer och kritiserar en person eller en grupp, innan man har lärt känna dem. Man bestämmer hur individen är, genom att bara se på den. Det som är gemensamt för alla negativa fördomar är att man klumpar ihop människor och skuldbelägger hela gruppen för vad någon i gruppen har gjort eller påstås ha gjort.

Alla har fördomar, det är en del av vilka vi är. Jag tror att fördomar är kopplade till starka känslor, ofta en negativ inställning till en särskild kategori av människor eller företeelser. Dessa starka känslor kan göra att man dömer och kritiserar folk, utan att egentligen veta sanningen eller känna dem särskilt väl.

Jag går sista året i grundskolan och någonting som jag verkligen har fördömt över är fördomsfulla lärare och vikarier. Under mina år har jag haft många vikarier som har varit lite fördomsfulla och särbehandlat vissa elever. Jag hamnade i en sådan situation för ett tag sen då vi hade en vikarie som skulle vakta under ett matteprov. Våra matteprov brukar ligga på två nivåer, en som är lite lättare och en annan svårare. Man får själv bestämma vilket prov man ska göra. Men för min del blev det inget val, vikarien valde åt mig att göra det enklare provet eftersom hen ansåg att jag inte skulle klara av den högre nivån. När jag insisterade att

jag kunde göra bättre ifrån mig, anklagade hen mig för "respektlöst uppförande."

Som tur var redde jag ut situationen med min mentor, men vad jag fick uppleva och hur jag kände, var någonting som jag alltid kommer att minnas. När en person tror att den känner din förmåga och utnyttjar det negativt, fast det är första gången ni har träffats, får man som individ dåligt självförtroende och mår dåligt. Man ifrågasätter sig själv och backar tillbaka lite, och det vill jag inte att någon ska behöva uppleva.

Jag tycker att i stället för att vara öppen med sina fördomar, ska man tänka på deras betydelse. Ett enkelt litet påstående kan påverka en annan person väldigt negativt. Innan man dömer en annan person, ska man också fundera över hur perfekt man själv är.

Men låt oss vara positiva och tänka framåt. Rekryteringen till Plans ungdomsråd är nu klar och vi har bestämt oss för att ta in fem nya medlemmar. En stor välkomsthälsning till dem! Dessutom har vi en kampanj på gång, som vi hoppas ska bli lyckad.

Vi önskar alla kära läsare en underbar sommar!

PUR startar podcast

Tova Andersson och Raffaella Cigna från Plans ungdomsråd har startat en podcast som heter "Vem bryr sig?" som kommer att handla om hur det är att vara ung i Sverige och aktuella händelser.

TEXT: TOVA ANDERSSON

Avsnitten kommer att publiceras på Plans Facebook, Itunes och Soundcloud varannan tisdag. I det första avsnittet pratar jag och Raffaella om feminism och om hur det är att vara ung tjej i Sverige i dag. Vi diskuterar de uppmärksammade friande våldtäktsdomarna och om Sverige borde införa en samtyckeslag. Raffaella funderar på hur det kommer sig att tjejer alltid ska vara lagom, de ska inte vara

för blyga men inte heller för högljudda. Jag diskuterar hur modemagasin påverkar tjejers självkänsla. I programmet pratar vi också om Linda Forsells fotoprojekt på Tumblr som handlar om unga flickor som får barn i Guatemala, där det knappt finns någon sexualundervisning i skolan och där abort är olagligt.

Hur kom det sig att vi startade en podcast? Jag och Raffaella bor båda i Stockholm och tyckte att det skulle vara roligt att göra något tillsammans och förhoppningsvis öka kännedomen om PUR. Det finns väldigt många podcasts nu för tiden, de flesta görs av kända mediepersoner, och vi tycker att det saknades en kritisk röst från unga om vårt samhälle.

Returadress:
Plan Sverige, Box 92150
120 08 Stockholm

Posttidning B

Vill du besöka ditt fadderbarn?

Gör som Carl-David Granbäck – cykla till Västafrika.

Eller åk med någon av Plans fadderresor i höst eller 2015.

Läs mer om Plans fadderresor och Carl-David Granbäck's äventyr på sidan 20.

